

บทคัดย่อ

ในมุมมองทางเศรษฐศาสตร์ การรับบุตรบุญธรรมประกอบด้วยทั้งอุปสงค์และอุปทานของบุตรบุญธรรม ในแง่ของอุปสงค์หมายความว่าผู้ที่มีความประสงค์จะรับบุตรบุญธรรม ส่วนทางด้านอุปทานหมายถึงผู้ที่ยินยอมมอบบุตรของตนให้เป็นบุตรบุญธรรมแก่ผู้อื่น การจดทะเบียนรับบุตรบุญธรรมจึงเปรียบเหมือนข้อตกลงหรือดุลยภาพของทั้งอุปสงค์และอุปทานของบุตรบุญธรรม ดังนั้นปัจจัยต่างๆ ที่ส่งผลกระทบต่ออุปสงค์หรืออุปทานของบุตรบุญธรรมจึงมีบทบาทในการกำหนดการตัดสินใจรับบุตรบุญธรรม

งานวิจัยนี้จึงมีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาปัจจัยต่างๆ ที่มีผลกระทบต่อจำนวนการจดทะเบียนรับบุตรบุญธรรมซึ่งมีจำนวนแตกต่างกันในแต่ละท้องถิ่นของประเทศไทย โดยการคาดประมาณสมการอุปสงค์และอุปทานของบุตรบุญธรรมพร้อมกันเป็นระบบสมการ (simultaneous equations) เนื่องจากมีสมมติฐานว่าตัวแปรรายได้ต่อประชากรส่งผลต่อทั้งอุปสงค์และอุปทานของบุตรบุญธรรม แต่ในทิศทางที่ตรงข้ามกัน ทำการคาดประมาณด้วยวิธีกำลังสองน้อยที่สุดสองขั้น (two-stage least squares: TSLS) โดยใช้ข้อมูลรายจังหวัดในประเทศไทย จำนวน 77 จังหวัด ระหว่าง พ.ศ. 2559-2563

ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่ทำให้อุปสงค์หรือความต้องการรับบุตรบุญธรรมเพิ่มขึ้น ได้แก่ รายได้ต่อประชากรที่สูงขึ้น การที่เพศหญิงมีการศึกษาสูงขึ้น ลักษณะครัวเรือนเดี่ยว มีลักษณะเป็นเขตเมือง และเป็นท้องถิ่นที่มีแรงงานต่างด้าวอยู่เป็นจำนวนมากหรือเป็นจังหวัดชายแดน ส่วนทางด้านอุปทานของบุตรบุญธรรมหรือการมอบบุตรเป็นบุตรบุญธรรมนั้น พบว่าปัจจัยที่ทำให้บิดามารดามอบบุตรให้เป็นบุตรบุญธรรมมากขึ้น ได้แก่ ปัญหาการหย่าร้าง จำนวนเพศหญิงวัยเจริญพันธุ์ที่เพิ่มขึ้น ปัญหาบิดาหรือมารดาเสียชีวิตด้วยโรคเอดส์ และความพิการของเด็ก ส่วนปัจจัยที่ทำให้จำนวนการมอบบุตรบุญธรรมลดลงคือการแท้ง ส่วนตัวแปรรายได้ต่อประชากรไม่มีนัยสำคัญทางสถิติในสมการอุปทานของบุตรบุญธรรม

Abstract

From an economic point of view, adoption includes both the demand and supply of the adopted child. In terms of demand, it means that there are people who wish to adopt a child. On the supply side, there are those who relinquish their children for adoption. Adoption registration is, therefore, like an agreement or equilibrium of the demand and supply of an adopted child. Then, various factors that affect the demand or supply of child adoption play a role in determining the adoption decision.

The objective of this research is to study various factors that affect the number of adoption registrations which are different in each region of Thailand. The demand and supply equations of adoption are simultaneously estimated as a system of equations because it is assumed that the per capita income variable affects both the demand and supply of the adopted child, but in the opposite direction. The provincial data in Thailand, 77 provinces between 2016-2020, are employed for the two-stage least squares (TSLS) estimation.

The findings show that factors affecting the increase in the demand for adoption are: higher income per capita, higher education of women, single household, urbanization, and being a province with a large number of foreign workers or border provinces. As for the supply of the adopted child, it is found that the factors that cause parents to give up their children more are: the problem of divorce, increased number of females of reproductive age, problems of a father or mother dying of AIDS and disabilities of children. The factor that leads to the decline in the number of adoptions is miscarriage. The income per capita variable is not statistically significant in the adoption supply equation.